

Jasni in temni dnevi.

(Povest v pismih. — Spisal Angelar Zdénčan.)

III.

V Menišiji, dné 28. sušca 1884.

Ljuba prijateljica Mimica!

Minuli so štirje meseci, odkar sem prejela Tvoj listek, a jaz Ti nisem mogla prej odgovoriti. Morda tudi od doma ničesar ne izveš, razen kar Ti je pravil tisti berač Jozel. Trdil je, da so Tvoj oče neki večer pred mesecem dni zaigrali hišo z vrtom vred, ki so jo imeli v najemu. Veš, potem so pa kar divjali in so hoteli vse pobiti. Tvoja mati so z „malimi“ k nam pribežali. Oh, kako so se nam smilili! Vso noč in še drugi dan niso smeli domov. Mislila sem na Te, kako si srečna, da Te ni doma. Še mi sosedge nimamo miru.

Eden se kar okrog vozi; pravijo mu Megla. Menda zato, ker se privleče kakor megla in vsacega ovije. Saj samo od igre živi. Veš, zadnjič so se pri nas menili, koliko so Vaš oče premogli, a kmalu bodo vse zapravili. Prevezli so gospodarstvo kot edini sin. Dobili so dve hiši, dve posestvi, poln hlev živine in precej denarja. Tudi Tvoja mati so prinesli lepo doto k hiši. Pa sosedge pravijo, da Tvoj oče, ko so bili po šolah, niso vedno tako zapravljali. Tisti njihovi tovariši in prijatelji so jih tako daleč privédli. Vedno jih še sedaj hujskajo na Tvojo mater. Ko bi sedaj prišli stari oče ali stara mati iz onega sveta pogledat, kaj bi pač rekli? Tako se pogovarjajo sosedge in naši domači.

Zatorej kar nič več ne misli na dom. Moli tudi Ti za svojega očeta, da jih Bog spreobrne. Nam je dolgčas po Tebi. Ali je tudi Tebi kaj po Svojih prijateljicah?

Piši kaj kmalu pozdravljajoči Te

Anici Turk.

IV.

Bistrica, dné 25. velikega travna 1884.

Preljuba moja mamica!

Zakaj mi pa nič ne pišete? Vedno povprašujem pismonošo Pelca, ali je kaj zame? Pa kar odkimava. Prosim Vas, pišite mi, kako je kaj doma. Zelo žalostne reči sem izvedela: povedal mi jih je neki berač. Zelo se mi smilite. Bog ve, zakaj so naš oče taki; sosed so pa tako dobri. Zmeraj se bojim, da Vam oče kaj žalega ne storé. Veste, ljuba mati, kadar pridejo oče morda vinjeni domov, se kar skrijte, da Vas ne najdejo.

Ali je bil Janezek o Velikinoči doma? Ali je kaj jokal, ko je odhajal? Ali je kaj zrastel? Ali se mu poda dijaška obleka? Ali govori že kaj po ljubljansko? Ali ni nič po meni povprašal, saj sem ga tako rada imela? Kaj pa Francika, Tonček in drugi, ali so že veliki? Prosim Vas, odgovorite mi na vsa vprašanja; jaz bi vse rada vedela.

Veste, jaz sem se že čisto privadila tukaj. Vse mi gre dobro od rok, in vsi me imajo radi. Posebno me ima rad mladi stric Anton. Mlajši Jakob se pa tako grdo drži kot nihče. Zajuterka mu ne sme nesti nikdo drug kakor teta, in gorje mu, če pride kdo v jedilno sobo, kadar zajuterkuje. Enkrat sem zašla notri po sladkorja, pa je precej venkaj zbežal in ni nič več jedel. Teta so me pa zmerjali, zakaj sem šla noter, pa so me sami poslali. Veste, pa tista natakariča Uršika me ne more kar nič videti. Ne vem, zakaj. Znabiti Vi veste? Sedaj že na mizo nosim, pa se mi tako poda! Včeraj se mi je pa nesreča pripetila. Nekaj gospodov je prišlo k nam na črno kavo. Jaz sem jim morala streči. Ko sem vrata odprla, me prime kljuka za rokav, in vse mi pade iz rok in se pobije! Joj, kako so bili stric hudi! Rekli so, da moram plačati, pa saj veste, da nimam ničesar. Gospodom sem se smilila, in so zame plačali. Jaz pa sem morala strica klečé odpuščanja prositi.

Stric so zmeraj hudi, ker so bolni; imajo menda revmatizem v nogah. Jaz jih moram z nekim smrdljivim mazilom mazati. Tako drgnem, da me roke bolijo. Stric „gospod Janez“ so pa rekli, da jih ne smem mazati, da še jaz ne dobim revmatizma. Kadar strežem, mi obetajo, da mi bodo kupili novo obleko. Pa ni nič. Upam, da bo že nazadnje. Če bom kaj dobila, bom že Vam poslala, da boste kaj Janezku kupili.

Pa ne smete pisma očetu pokazati!

Prosi kmalu odgovora

Vas pozdravljajoča hči

Mimica.

V.

Bistrica, dné 24, malega srpana 1884.

Mila prijateljica Anica!

Minulo je že skoro gotovo leto, odkar si mi zadnjič pisala. Jaz bi Ti bila že prej pisala, pa mi ne pustijo teta. Danes Ti pišem brez tetine vednosti nekaj posebnega. Veš, tista natakariča, o kateri sem že pred letom domov pisala, da me ne more videti, je zmiraj nagajala teti in odgovarjala. Zdaj so jo morali pa spoditi. In pomisli! Jaz sem postala prva! Kako je to prijetno!

K nam prihajajo različni gostje boljše vrste, pa tudi tujci. Priučila sem se tudi kočevskemu jeziku; pa kako bi se mi smejala, da me slišiš! Nobene besede prav ne izgovorim. Prijateljic imam sicer mnogo, a teta o tem nič ne vedó. Teta mi ne pusté z nobeno občevati. Včasih me pa vendar kam pošljejo po trgu, pa malo pokašljam, pa pride ta ali druga, da hitro ž njo malo pokramljam. Včasih pa stric za mano gledajo, s kom grem, in zažvižgajo. Doma me pa kregajo.

Včeraj se mi je pripetila velika nesreča. S posodo, veš, grem v klet po vino. Odprem pipo, pa je le počasi curljalo. Pri nas je bil ravno glavar, ki ima vsak mesec tu uradni dan. Raditega je bilo mnogo ljudi. Ker nisem imela časa čakati, da bi se náteklo, postavim pod pipo desetlitrsko steklenico

n odidem po opravkih. Medtem sem popolnoma pozabila na klet. A teta gredó v klet, in — o groza! — bila je polna vina; hlapci so ga s posodami ven nosili. Vsi so bili tako vinjeni, da so morali ležati. Jaz sem tretajaje čakala, kaj bo. A dobra teta niso povedali stricu, sicer bi me bili gotovo zapodili. Veš, vinska jagoda je bila prišla v pipo; zato se je zamašilo. Potem pa jo je iztisnilo in vino je zašumelo. Morda ga je polovica izteklo. Da le niso stric izvedeli!

Srčno pozdravljam vse prijateljice, naše in vaše domače

Tvoja

Mimica Dobravec.

VI.

V Menišiji, dné 18. grudna 1884.

Ljuba hčerka!

Odgovarjam na Tvoje pismo. Povem Ti, da se ne brigaj za zadeve, o katerih si zadnjič pisala. Ti le ubogaj, pridna bodi, rada moli in sv. zakramente prejemaj. Res je, da oče zapravlja, a ga tudi goljufajo. Sedaj smo morali prodati prešiče, voli in krave, da smo plačali v Št. Pavel tistemu Šobu 700 glđ. Naš oče je bil namreč za poroka tistemu Pavličku, ki je bil od Šoba konje kupil. Sedaj je Pavliček umrl in je le dolgove zapustil. Šoba je tožaril toliko časa, da smo morali plačati vso svoto. In nesrečen je tudi naš oče!

Ali se ne spominjaš, ko so odhajali iz našega kraja l. 1878 vojaki v Bosno z vozovi in konji? Tem so takrat vozili blago. Tudi naš oče se je napravil. Kupili smo dva para lepih konj, dva izvrstna vozova . . . Kóliko je že vse to veljalo! Jaz niti ne smem misliti na to. Oče je odšel in ž njim dva hlapca. Oče se je vrnil v štirinajstih dneh, drugi so tam ostali. Naši lepi vranci so vozili menda generala Filipovića. Par mesecev smo dobivali zasluženi denar od konj, potem pa nič več. Oče je pisaril tistemu Abendrothu, ali kako se je že reklo tistemu židu, pa vse zaman.

Oče je šel sam v Bosno. Ali kmalu bi bil ob glavo. Tisti hlapci so zapravili konje z vozovi vred, a očeta so hoteli umoriti. Da ni prišel nasproti neki očetov znanec in jih pomiril, izvestno bi ne bil ostal živ. Oče je prišel čisto prazen domov. Jaz in Janezek sva šla očetu do Trsta naproti. Tam bi mi bil neki žid kmalu Janezka odpeljal. Že ga je zvilil na ladijo, katera je precej potem odplula. Jaz sem jela vpiti in zahtevati otroka nazaj. Ker se je žid bal prisotnih, ga je vrnil.

Ne smeš vsega verjeti, če Ti kdo očeta toži. Le glej, da izpolnuješ četrto božjo zapoved! Potem se Ti bo dobro godilo. Janezek pride o Božiču domov. Pisal je, naj mahu pripravimo za jaslice. Prosi teto, naj tudi Tebe za par dni pusti domov. Zdravi smo vsi.

Pozdravimo Tebe in vse domače.

Tvoja ljubeča Te

mati

